

Juris Pontificii origo, *dist. 15. cap. 1. cum seq.*
 Jus dictum est, quia justum, *cap. jus generale, §. jus au-*
tem, dist. 1.
 Jus quid, *cap. jus dictum, 12. de verb. significat.*
 Differunt jus & lex, quemadmodum genus & species,
 Lex enim juris species dicitur, *d. c. jus generale, in princ.*
 Jus dividitur in naturale, gentium & civile, *dist. 1. in*
princ. & cap. jus autem, dist. 11. cap. catholica.
 Dividitur in divinum & humanum, *dist. 1. cap. omnes*
leges, dist. 8. cap. 1.
 Dividitur in jus personarum, rerum & actionum. Ad jus
 personarum pertinet jus maris & foeminae. Mas autem dicitur
 ad imaginem Dei creatus, foemina non item. Ideoque
 hac velare caput jubetur, *33. q. 5. c. haec imago. c. mulier.*
 Jus aliud publicum, aliud privatum dicitur, *dist. 1. cap.*
penult. Eadem legum divisio, sed alia sententia habetur,
19. q. 2. c. duo sunt.
 Jus dividitur in scriptum & non scriptum, seu leges &
 mores, *dist. 1. cap. jus generale.*
 Juris naturalis definitio, *dist. 1. c. 1. §. jus naturale, dist.*
6. c. non est peccatum. §. his itaque respondetur, d. dist. 1. cap.
jus naturale.
 Species juris naturalis est rerum communio, *dist. 8. in*
princ. cum cap. 1. seq. & ibidem de differentia juris natura-
lis & civilis. Sed & alia differentia est, quod naturale sit
vetustius sit, dist. 5. in §. naturale. item quod naturale sit
dignius, d. §. naturale. & d. c. 1. §. fin.
 Jus gentium, *dist. 1. c. jus gentium. item hujus species*
est jus militare, de quo dist. 1. cap. jus militare.
 Juris civilis definitio, *dist. 1. cap. jus civile.*
 Species juris civilis est rerum proprietates, seu distinctio
 dominiorum, *dist. 8. in princ. cum c. seq.*
 Differentia juris civilis & naturalis est, quod civile jus
 sit posterius, *c. ult. §. naturale ergo, dist. 6.*
 Jus civile ex unaquaque civitate appellatur proprium
 Quiritium, *dist. 1. cap. ult.*
 Divisio juris civilis in scriptum & non scriptum, *dist. 1.*
cap. jus generale, in fin. distinct. 11. c. Ecclesiasticarum.
 Species juris scripti enumerantur, *dist. 2. c. 1.*
 Definitio juris non scripti habetur, *dist. 1. cap. non est,*
cap. consuetudo, in princ. §. vocatur autem.
 Juris legumque ratio & usus est coercitio humanae audaciae,
 & nocendi facultatis, *dist. 4. c. 1. cum seq. 23. q. 5. c. non frustra.*
 Jure disceptare, *c. forus, 10. §. jure autem, de verb. signific.*
 Juri suo quilibet renunciare potest, *c. si diligenti, de for.*
compet.
 Jus commune ubi non invenitur expressum, proceditur
 ad aequitatem, *c. ex parte, de transact.*
 Jure quod quis in alterum statuit, ipse uti debet, *cap.*
cum omnes, de constit.
 si JUS JURANDUM est illicitum vel per metum extortum,
 ad id relaxandum actio competit, *exemplo c. pervenit, 1. c. si*
vero aliquis, 8. c. verum, 15. in princ. c. sicut, 29. in princ.
ves. eum a praesito, de jurejurando. Nisi jusjurandum servari
possit sine interitu salutis aeternae, dist. c. 8. §. duximus tibi.
 De modo relaxandi jusjurandi, *c. verum in ea, 15. §.*
ceterum, de jurejurando.
 Juramento mulieris, allegantis quendam cum ipsa ma-
 trimonium contraxisse, non creditur, nisi per testes pro-
 betur, *c. mulieri, de jurejurando.*
 Juramentum debet habere tres comites, *cap. etsi Christus,*
de jurejurando.
 Jusjurandum servandum est, nisi vergat in aeternae sa-
 luitis dispendium, vel per superiorem relationem relaxe-
 tur, *cap. si vero. & cap. veniens. eod. tit.*
 Juramentum contra possessionem emissum non tenet,
cap. ex literis, de jurejurando.
 Juramentum illicitum non obligat, & tales absolvendi

sunt cum poenitentia, *cap. cum quidam, eod. tit.*
 Juramentum aliquando recipit interpretationem, *cap.*
brevi, eod. tit.
 Juramento subintelligitur semper haec tacita conditio,
 quod observabitur, si sit observandum, *cap. quemadmo-*
dum, eod. tit.
 Juramentum Episcoporum in consecratione eorum, *c.*
ego N. eod. tit.
 Juramentum contra jus canonicum, vel Ecclesiam fa-
 ctum non tenet, sed potius est perjurium, *c. si diligenti,*
de for. comp. & c. sicut, de jurejurando.
 In juramento illicito consulendus est superior, *c. vene-*
rabilem, de elect.
 Jurans mihi fidelitatem, & per consequens meis fide-
 jussoribus, non tenetur iterum jurare, *cap. veritatis, de*
jurejurando.
 Jurans de contrahendo matrimonio tutius implet, quam
 aliud querat, *c. commissum, de sponsal. ad illud implendum*
compellendus non est, cap. requisivit, eod. tit.
 Juramentum non exigat Episcopus a Clericis suis, nisi
 cum committit eis beneficium Ecclesiasticum, *cap. nullus*
Episcopi, de jurejurando.
 Jurans de usura solvenda ad ejus praestationem tenetur,
 sed restituenda est, *c. debitores, eod. tit.*
 Ubi perjurium timetur, ad juramentum nemo cogi de-
 bet, *cap. 2. de cohabit. Cleric. & mulier.*
 Jurare possunt Monachi in causis monasterii sui, *cap.*
etsi Christus, de jurejurando.
 Juramenta testium possunt omitti partibus consentien-
 tibus, *cap. tuis questionibus, de testibus.*
 Juramentum ad casum inopinatum extendi non debet,
cap. tua nos, de Eccles. adific.
 Jurans se contra me non acturum, potest nihilominus
 pro Ecclesia contra me agere, *cap. perito, de jurejur.*
 Jurans se edita statuta servaturum, ad futura non ob-
 ligatur, *cap. penult. eod. tit.*
 Juramentum non exigitur, nisi cum aliae probationes
 desunt, *cap. sicut consuetudo, de probat.*
 Juramento non obligantur minores, *cap. in presen-*
tia, eod. tit.
 In juramento intelligitur semper jus superioris excep-
 tum, *c. venientes, de jurejur.*
 Juramentum qualiter deferatur reo vel auctori, *c. fin. eod. tit.*
 Juramentum non dicitur violatum, cum in melius mu-
 tatur, *cap. pervenit, 2. eod. tit.*
 Juramenta Clerici Laicis praestare non debent, nisi
 temporale quid ab eis teneant, *c. nimis de jurejur.*
 JUSTITIA, *c. forus, 10. §. vocatur autem, de verb. signifi-*
fic. 14. q. 1. c. ubi sana.
 JUXTA, *c. Abbate, 15. de verb. signific.*
 L
 LEDERE alium non licet: delictum personae non debet
 in detrimentum Ecclesiae redundare, *c. delictum, 76. de*
reg. jur. in 6.
 Mutare consilium quis non potest in alterius detrimen-
 tum, *c. mutare, 33. de reg. jur. in 6.*
 LAICI unde dicti, *12. q. 1. c. duo sunt. §. aliud vero.*
 Laici non debent assumi loco Canonicorum, nec de re-
 bus Ecclesiae disponere, *cap. quamvis, de decim.*
 Aliquando tamen Laici in Clericis potestatem habere
 possunt, sed id tantum auctoritate Ecclesiae, *cap. ad fal-*
sariorum, de fals. & c. cum non ab homine, de judic.
 Laicus jurisdictioni alienae se submittere potest, Cleri-
 cus non item, *cap. significasti, de for. compet.*
 Laici de jure patronatus cognoscere non possunt, *cap.*
quanto, de judic.
 Laicus potest Episcopum vel Clericum denunciare, vel
 accusare, *cap. cum juvenute, de presump.*

Laici

Laici nihil Ecclesiasticis dare possunt sine consensu Epi-
 scopi, *c. quod autem, de jure patron. Recipientes enim*
crimen sacrilegii incurrunt, c. causa, de verb. signific.
 Laicorum statuta contra libertatem Ecclesiae sine con-
 sensu Ecclesiae non valent, *c. quae in Ecclesiis, de constit.*
 Laici quibus casibus respondere teneantur coram judicio
 Ecclesiastico, *vide in c. novimus, de verbor. signific.*
 Laicus contra Clericum ferre testimonium non debet,
 accusare tamen potest, *c. de cetero, de test.*
 LECTIO librorum sacrorum & usus, *dist. 38. c. sicut. c.*
juxta. c. qui ea.
 LECTORES, *distinct. 21. c. Cleros. §. lectores, & de officio*
lectorum, dist. 25. c. 1. §. lectores, dist. 25. c. 1. §. ad lectorem.
 De modo ordinandi lectorem, *dist. 23. c. lector.*
 Lector debet esse vigintiquinque annorum, *20. qu. 1. c.*
placuit, in fin.
 Lector oratio uti non debet, *dist. 23. c. non oportet.*
 LEGATUS ad plures provincias, in una degens, potest
 & de aliis judicare, *c. novit, de offic. leg.*
 Legatus non a latere Papae, absolvi non potest excom-
 municatos in sua vel alia provincia, nisi de licentia spe-
 ciali sibi a Papa collata, *c. excommunicatis, eod. tit.*
 Legati constituti in sua provincia perpetuo durat, *c.*
nemini dubium, eod. tit.
 Post legati recessum non durat commissio causarum, nisi
 citatio facta sit eo in provincia existente, *ibid.*
 Legatus potest conferre Ecclesias vacantes, *c. dilectus*
filius, eod. tit.
 Legatus mandatum Papae interpretari potest, *c. 1. de*
postulat. praelat.
 Legato speciali praesente, legatus generalis cessat, *cap.*
volentes, de offic. legat.
 Legatus dispensare potest in causa matrimoniali, *cap.*
quod dilectio, de consanguinit. & affinit.
 Legatus Ecclesias & praebendas dare potest invito pa-
 trono, *c. dilectus filius, de offic. legat.*
 Legatus potest cognoscere de causis Suffraganei per
 simplicem querelam, *c. 1. eod. tit.*
 Legatus generalis non potest sententiam secundum formam
 mandati a Jure delegato latam revocare, *c. studuisti, eod. tit.*
 Legatus non debet se introrittere de causa ad Papam
 transmissa, *c. licet, eod. tit.*
 Legato Papae tenentur omnes subvenire, nec valet con-
 tra hoc praescriptio, nisi habeant privilegium speciale, *c.*
accidentes, de praescript.
 LEGIS definitio, *dist. 2. c. lex est. instit. de jure naturali.*
§. scriptum, vers. lex est. dist. 1. c. lex est.
 Species aliquot legum enumerantur, *dist. 2. c. quaedam,*
cum duob. sequentibus.
 Cum lex in praeteritum quid indulget, in futurum vetat,
3. qu. 7. c. quoriam a populis. c. exigunt. c. donatum. §. fin.
 De Legislatione. Translato Sacerdotio, legis quoque
 ferendae potestas transfertur, *c. translato, 3. de constitutionib.*
 Quae in legibus ferendis attendenda, definitur, *dist. 4.*
6. facta. §. praeterea, cum c. seq.
 De Legum institutione ac confirmatione differitur, *dist.*
4. c. in istis temporalibus. §. leges.
 Legis auxilium frustra invocatur, qui committit in eam,
c. bone memoriae, de elect.
 Leges civiles audientes Praelati, & curam animarum
 habentes, vel sacerdotes, excommunicantur, *c. 1. ne Cle-*
ric. vel Monach.
 Idem est de Monachis physicam audientibus, *ibid.*
 Legibus Imperatorum Galli non utuntur, nec Parisiis
 jura leguntur, ut Theologiae studium ampliatur, *c. super*
specula, de privileg.
 LEGITIMARI non potest per subsequens matrimonium in
 adulterio natus, *c. lator praesentium, qui filii sint legit.*

Illegitimi reputantur nati ex his, qui in gradu prohibi-
 to, & ignoranter clandestine contrahunt, *c. cum inhibitis,*
de clandestin. despons.
 Plura de legitimatione & legitimitate, vide infra ead.
 in liberi.
 LEPROSA conjugatos non separat, *c. quoniam, de conjug. lepros.*
 Leprosus non obstante, sanus debitum naturale solvere
 tenetur, *ibid.*
 Leprosi seorsum habitare debent, *c. 2. eod. tit.*
 Leprosi superveniente, sponsalia contrahentes non cogun-
 tur matrimonium consummare, *c. literas, eod. tit. & cap.*
quemadmodum, de jurejur.
 Leprosus matrimonium contrahere non prohibetur, *cap.*
quoniam nemini, de conjug. leproso.
 Leprosus missam non celebret, *c. tua nos, de Cleric. agror.*
 Leprosus Clerico dandus est coadjutor, *c. tua nos, eod. tit.*
 LEVITAE, *distinct. 21. c. Cleros. §. Levitae.*
 LIBELLUS in causis omnibus offerri debet, *c. 1. de libell.*
oblat.
 Libellus ad respondendum canonice conficitur, *ibid.*
 In libello conventionali causa exprimi debet, *c. dilecti*
fili, eod. tit.
 In libello actor specificare debet quid petit, *c. signific.*
eod. tit.
 Libello inepto oblato, reus ab instantia iudicii absolvi-
 tur, sed non a causa, *c. examinata, de judic.*
 de LIBERALITATE, quis ejus sit modus definitur,
distinct. 86. c. donare, cum duob. sequentibus. c. non satis,
cum sequentibus. usque ad c. qui dementiam.
 LIBERI unde dicuntur, *32. q. 4. c. liberi in princ.*
 Liberi parentibus reverentiam & obsequium debent, *33.*
q. 3. c. estordo, etiam in divinis, dist. 30. c. 1.
 Si alter conjunx ad fidem Christianam redeat, altero
 in haeresi manente: apud convertum filii alendi & educandi
 sunt, *c. 2. de conversione infidelium.*
 Liberi naturales dicuntur, qui non ex justis nuptiis sunt
 procreati, *32. q. 4. c. ult. §. naturales.* Nisi publice in
 facie Ecclesiae sine contradictione matrimonium sit contra-
 ctum, *c. cum inter, 2. c. pervenit, 11. & c. ex errore, 14.*
qui filii sint legitimi: si tamen uterque parens vitium
matrimonii sciverit, sunt tantum naturales, c. ult. §. se
quis vero, de clandestina desponsat.
 Legitimi sunt, si parentes infideles, qui injustas nuptias
 contraxerunt, postea ad fidem sint conversi, *c. ult. quae*
fili sint legitimi.
 Naturales liberi matris, non patris conditionem sequun-
 tur, *32. q. 4. c. ult.*
 Naturalis filius per subsequens Matrimonium legitima-
 tur, *c. 1. qui filii sint legitimi.* Nisi filius sit adulterinus,
c. tanta est, 6. eod. tit.
 Naturalis legitimitas per Rescriptum Papae, *c. per ve-*
nerabilem, 13. qui filii sint legitimi. Nisi filius sit adul-
 terinus, *dist. c. 13. §. fin.*
 Naturales aequae ac legitimi honesti esse possunt, *31. qu.*
4. c. sicut satis. §. undecunque.
 Actio, qua queritur, utrum quis legitime natus sit, apud
 Ecclesiasticum Judicem competit, non civilem, quamvis
 incidenter proponatur, *c. lator, 5. & c. causam, 7. qui filii*
sint legitimi.
 De Probatione si queratur utrum naturalis, an legitimus
 sit filius, *c. per tuas, 12. eod. tit.*
 LIBERTAS monasterii praescribi potest, *c. ex ore sedentis,*
de privileg.
 Libertate fruens per decennium liber judicandus est,
c. licet, de conjug. servor.
 Libera si scienter cum sevo contrahat, valet matrimo-
 nium, *c. illud, de praeser.*

Ex

Ex liberta natus vel libera in servitute redigi non potest, c. 1. de nat. ex lib. ventr.

Libertus potest per ingratitudinem in servitute redigi, c. de famulis, de serv. non ordin.

In favore libertatis est sententia ferenda, c. licet, de conjug. servor. & c. ult. de sent. & re judic.

Filius quoad libertatem, matris sequitur conditionem, c. ult. de serv. non ordin.

qui LIBRI sint legendi, vel non, dist. 15. c. sancta. §. iam nunc subiiciendum, usque ad §. ceterum.

Quo tempore singuli libri legendi, d. §. ceterum, usque ad fin.

Veterum librorum fides ex Hebræis, novorum ex Græcis voluminibus petenda, dist. 9. c. ut veterum.

Si quid parum rationale in libris Canonicis invenitur, quid de eo censendum sit, d. dist. 9. ego solis. & c. si ad scripturas

LIS unde dicta, c. forus. 10. §. lis. de verb. signif.

Lis mota, c. ex parte, 30. eod. tit.

Litis contestatio fit non per positiones, & ad eas responsores, sed per petitionem in iure propositam, & responsores secutam, c. unica, de liti. contestatione, cap. dudum, 54. §. licet autem, de electione. Quod autem dicitur, per responsores secutam fieri liti. contestationem, id intelligendum de responso, quæ in negando, non in distinguendo consistit. Nam per exceptionem, quamvis peremptoriam, quæ in distinguendo consistit, non fit liti. contestatio, c. si oblato, 2. de liti. contestatione, in 6.

Omissa liti. contestatione, processus est nullus, dist. c. unic. vers. quia liti. contestationem non invenimus esse factam. & d. §. licet autem, fallit si non iure actionis, sed officio iudicis procedatur. c. iudicis, 2. de officio iudicis.

Viginti dierum dilationem habet reus ad litem contestandam, 3. qu. ult. §. offeratur.

Res litigiosa prohibetur alienari, c. Ecclesia. 3. ut lite pendente nihil innovetur, 11. q. 1. c. ult. Nisi res æquivalens in locum rei alienatæ substituitur, dist. c. 3. & cap. 4. eod. tit.

De re litigiosa sequestranda. Sequestratio regulariter prohibita est. Nisi possessor vel in possessionem missus res vel ejus fructus dissipet atque consumat, c. dilectus. 2. & c. ult. de sequestrat. possess. vel nisi sententia contra possessorem lata, executio per appellationem fuerit suspensa, d. c. ult. item 2. q. 6. c. quoties post. item Clement. unica, de sequestratione. cujus exceptionis replicatio est: nisi triennio pacifice a reo res sit possessa, d. Clem. unic. vers. dum tamen triennio.

LITERÆ non valent, quæ per surreptionem, & contra veritatem impetrantur, c. cum dilectis, de rescript. c. super eo, de test. & c. accedens, ut lit. non contest.

Literas falsificans est ab officio suspendendus, & a beneficio, c. tam literis, de test.

Literis super facto quodam impetratis debet facti series narrari, c. super eo, de cohabit. cler.

In literis Datum attendendum est, c. eam te, de rescr.

Literæ posteriores an priores revocent, vide in c. audita, de restit. spoliar. & c. ex parte, de rescript.

Literæ secundæ non tenent, nisi fecerint mentionem de primis, cum utraq. sint speciales, c. ex parte, de offic. deleg.

Literis prioribus generalibus derogant posteriores, c. pastorales, & c. si autem, de rescript.

Juxta literarum formam iudex procedere tenetur, nisi sint contra jus, c. causam, de sent. & re judic.

Litteræ commissoriæ extenduntur tantum ad ea, quæ ibi continentur, c. cum olim, de offic. deleg.

Literarum impetratarum iurisdicatio si intra annum ne-

gigatur, vel ex malitia supprimatur, expirat, c. plerumque, de rescript.

Literarum Papalium falsitas quomodo cognoscatur, & quomodo examinetur, c. licet, de crimine falsi.

Literis Papalibus abutentium poenæ, c. nonnulli, de rescript.

Literis contra aliquem impetratis, ipso defuncto ante citationem emissam, non potest ejus hæres conveniri, c. significavit, eod. tit.

Literæ a Laico impetratæ contra Clericum mentione non facta, quod sit Clericus, non valent, c. ex parte, de testib.

LOCATOR conductorem prohibere non potest, quominus re conducta fruatur. Quod si fecerit, ex conducto tenetur: quod fallit, si res locata usibus domini necessaria sit, c. propter, 3. §. verum, de locato, & conducto. Item si dominus ædes locatas reficere velit, d. §. verum. Item si conductor male in re conducta sit versatus, d. §. verum, vers. qui etiam inde. Denique si conductor non solverit pensionem, d. §. verum, vers. vel cum canonem.

Locari possunt decimæ, & qua forma, c. vestra nobis, de locat.

De locatione domorum in universitate, c. 1. de locat. & conduct.

Per locationem solam non rei probatur proprietas, cap. inter dilectos, de fide instrum.

In locatione debent computari expensæ locantis, & qualiter, c. propter sterilitatem, de locat. & cond.

Locari non debent officia, seu dignitates sub annuo censu, c. quoniam in quibusdam, ne Prælat. vices suas.

LOCUPLETARI non debet aliquis cum alterius injuria, vel jactura, c. locupletari, 48. de reg. jur. in 6.

de LUCIFERO, de poenit. dist. 2. c. penult. §. hinc etiana diabolus. c. ult. in princ. usque ad §. obaritas.

de LUSU prohibito, dist. 25. c. 1. in fin.

De luxuriis non naturalibus puniendis, c. Cler. 4. de excessib. Præl.

M

MAGIA. 26. q. 5. c. non oportet, c. Episcopi, in princ. c. nec mirum. §. magi sunt. & 26. q. 3. c. 1. §. primum autem.

MAGISTER in Theologia debet in qualibet cathedrali Ecclesia ad legendum institui, c. super specula, de magist.

Magistri, & studiosi Theologiæ quinque annis fructus beneficiorum suorum recipiant, ibid.

Magisterium non est vendendum, & vendentium poena. c. 1. de magist.

MAGISTRATUS ratio habetur, 23. q. 5. c. non frustra. c. principes. c. res autem. c. administratores, in princ. & de hæreticis, eorumque fautoribus, receptoribus, liberis, &c. cavetur, c. quicumque. §. hæretici. & c. statutum, 15. de hæreticis, in 6.

QUI ET QUALES ORDINANDI.

De infantibus non ordinandis, c. penult. de reg. jur. in 6.

De Judæis non ordinandis, 27. qu. 4. c. nemini, in fin. cum c. sequent.

Ne alicui patriæ suæ administratio committatur, 17. q. 4. si quis suadente. §. committunt, in fin.

De Potentibus externis horumve cognatis in Magistratum urbis Romæ non eligendis, cap. fundamenta, 17. de electione, in 6.

QUEMADMODUM MAGISTRATUS ORDINANDUS.

De iurejurando ab ordinato præstando, 1. q. 7. c. sanimus. Aliud juramentum de hæresi cavenda præscribitur, c. ut officium, 11. §. statuimus, de hæreticis, in 6.

Ne per seditionem aut Ambitum Magistratus ordinetur, 1. q. 1. c. principatus.

Magistratus superioris exemplum inferiores sequuntur, c. magna, 7. §. præterea, de voto.

Inte-

Integritas præfidentium salus est subditorum, dist. 61. c. miramur. §. integritas.

Totius familiæ status, & ordo nutabit, si quod requiritur in corpore, non invenitur in capite, dist. c. miramur. §. nam totius.

OFFICIUM MAGISTRATUS.

De coercendis delictis, 23. quæst. 5. c. incestuosi. c. regum. c. non solum. c. non est. c. malos. c. sunt quedam. c. res debet.

De Ecclesia per Magistratum defendenda, cavetur, 23. quæst. 5. c. dicat. §. fin. cum c. sequent. & c. res autem.

De malis ad bonum cogendis, 23. quæst. 6. per totum. in cuius fine ponitur obiectio, nimirum, c. ult. §. sed obicitur. item solutio, ibid. §. bis ita.

Minor Magistratus majori cedere debet, c. que contra. §. fin. dist. 8. c. volentes, 8. de officio delegati, 11. quæst. 3. c. qui resistit.

De Reverentia & obsequio Magistratui præstando, 23. quæst. 5. c. si apud. §. dicat. quod verum est, si non injustum quid jubeat Magistratus, vel contrarium ei, quod alius Magistratus superior iusserat: tunc enim impune ei obsequium non præstatur, 11. qu. 3. c. qui resistit. cum c. seq. item 2. qu. 7. c. admonendi.

Si Magistratus excommunicandi potestatem non habeat, non debetur ei obsequium. Quæ tamen exceptio reprobatæ exemplo, c. dilectis, 2. de major. & obediens.

Non refertur ad universos, quod publice sit per majorem partem, 1. quæst. 7. c. quoties a populis.

MAJORA intelliguntur prohibita, cui minora non sunt peccata, c. cum illorum, de sentent. excommunic.

Quod in maiori conceditur, licitum videtur in minori, c. per venerabilem, qui fil. sint legis.

Major natu succedere debet in Regno, c. licet universis, de voi. & voi. recedent.

Major est potestas spiritalis, quam temporalis vel secularis, c. sollicitas, de major. & obediens.

Major natu debet dividere, & minor eligere, c. 1. de paroch.

Majores natu debent Ecclesiis præfici, c. quoniam, de iure patron.

MALEDICTIO injusta præmium est, 11. q. 3. c. qui iustus, in princ.

MALITIA supplet ætatem, c. de illis. de despons. impub. intelleximus, de jud. & c. contingit, de dol. & contum.

MALEFICIATUS creditur potestatem habens alias cognoscendi, non vero suam, licet per octennium cohabitaverit, c. ult. de frigid. & malefic.

Maleficiatus per triennium uxori cohabitare tenetur, antequam separetur ab invicem, ibid.

Maleficiatus separatus aliam cognoscens, ad primam redire cogitur, c. fraternitatis, ibid.

In maleficiis rati habitio mandato æquiparatur, c. sicut quis, de simon. & c. sicut dignum, de homicid.

MALUM minimum ex duobus malis eligendum, 22. qu. 4. c. non solum.

Si male quisquis bene utatur, per hoc non justificatur, 14. q. 5. c. neque enim. c. denique.

ex MANDATO mandati actio nascitur: nisi consilium fuerit non fraudulentum, c. nullus 62. de reg. juris. in 6.

Mandatum revocari potest, si fides procuratoris sit suspecta, c. 1. de procurator.

Mandatum speciale derogat generali, c. studuisti, de offic. legati.

Mandatum an morte mandatoris expiret, vide in c. retatum, de offic. deleg.

Mandatum revocari potest re integra existente, alias non, c. cum dilectus filius de elect.

MANICHÆI conjugium detestabantur, dist. 30. in princ. vers. causa fuit.

Manifesta peccata publice & non privatim corrigenda & punienda sunt, c. 1. de poenitent. & remiss.

Manifesta offensa quæ dicatur, c. cum olim, de verbor. sign.

MANIFESTUM, c. constitutionem, 2. in princ. de verbor. signifi. in 6.

Manifesta peccata publice & non privatim corrigenda, & punienda sunt, c. 1. de poenitent. & remiss.

Manifesta offensa quæ dicatur, c. cum olim, de verbor. signifi.

MANUMISSO potest dominus operas spirituales imponere, c. eo libentius, de serv. non ordin.

de MARIA sancta, quod in peccato mortali non sit concepta, & de festo conceptionis habetur, c. gravem, 2. de Reliquis sanctorum, in extr. com.

MARITO in servitute redacto, nihilominus uxor manet libera, 29. quæst. 2. c. cujus rei. §. fin. cum c. seq.

Maritus religionem intrans consentiente uxore, restituitur uxori, si continere nolit, præsertim si sine consensu Episcopi religionem intravit, c. 1. & c. ex parte, de conjug.

de MARTYRIO, de poenitent. dist. 1. c. potest fieri, in princ.

MATER infantem ipsa nutrire, non alii nutriendum tradere debet, dist. 5. c. ad ejus. §. prava autem.

MATHEMATICUS, 26. quæst. 2. c. 1. §. sic. & astronomia. §. genetliaci.

MATRIX Ecclesia, c. venerabili, 22. de verbor. sign.

MATRIMONIUM quid, vide in c. illud, de presump.

Matrimonium dictum, quod in liberis procreandis, & educandis potiores partes sint matris, quam patris, c. 2. §. ad quod illa, de conversione infidelium.

Prima divisio est, quod aliud sit initiatum, aliud ratum, 27. q. 2. c. statutum. §. fin.

Secunda divisio est, quod aliud sit legitimum, & non ratum, aliud ratum & non legitimum: aliud denique legitimum, & ratum, 28. q. 1. c. ult. §. conjugium.

Matrimonii finis est procreatio liberorum, & per eam propagatio generis humani, 31. quæst. 1. c. Deus. 32. qu. 2. in princ.

Matrimonium bonus est usus concupiscentiæ, 32. qu. 1. c. non enim.

Comparatio conjugii cum virginitate habetur, 32. q. 1. c. nuptia. in princ.

De conjugio non contemnendo, vid. dist. 30. c. si quis propter c. si quis vel c. si quis nuptias. item dist. 31. c. si quis vituperat. c. quicumque virginitatem.

Matrimonium solo consensu contrahitur, c. cum locum, de spons.

In matrimonio verba requiruntur consensum manifeste exprimentia, c. tua fraternitati, eod. tit.

In matrimonio ætas & consensus requiritur, sine quibus nihil agitur, c. ex literis, de despons. impub.

Matrimonium præsumitur, ubi post fidem datam sequitur carnalis copula, c. veniens, de spons.

In matrimonio malitia ætatem supplet, c. de illis, de despons. impub.

Clandestino matrimonio consentiens Sacerdos est suspendendus, c. cum inhibitis, de cland. despons.

Matrimonio inhabilis uxorem tanquam fororem habere potest, c. consultationi, de frigid. & malefic.

In matrimonii causa lata sententia errore probato, revocari potest, c. fraternitatis, de frigid. & malefic.

Quæ

Quæ in matrimonium ab initio coacta consensit, si per annum & diem cum marito cohabitet, consensisse sponte videtur, nec testes in contrarium recipiuntur, *cap. ad id quod, de sponsal.*

Clandestinum matrimonium in publico ratificandum est, *cap. quod nobis, de clandestin. despons.*

Matrimonium cum arcta contractum, propter sola conjugum verba dirimi non debet, nisi aliæ ad sint probationes, *cap. fraternitatis, de frigid. & malefic.*

Matrimonium coactum copula sequente confirmatur, *c. significavit, de eo qui dux. in matrimon.*

Matrimonium Beguinarum tenet, nec officit, si habitum recipiunt de manu Sacerdotis, *c. consuluit, qui Cler. vel vov.*

Matrimonium contractum non impedit velum viduitatis, nisi certam religionem assumat, *c. ex parte, de convers. conjug.*

In matrimonio non currit præscriptio, *c. in presentia, de spons.*

Matrimonium confirmatur carnali copula, *c. a nobis, de despons. impub.*

MATRIMONIUM QUI CONTRAHERE POSSINT, ET CUM QUIBUS.

Matrimonium contrahere non possunt, qui consentire non possunt, ut pueri, *c. accessit, de despons. impub.*

Matrimonium contrahere possunt surdus & mutus per signa, *c. cum apud sedem, de sponsal.*

Matrimonium contrahere non possunt professi in religione, *c. meminimus, qui Cler. vel vov.*

Matrimonium liberi cum ancilla non valet, nisi eam talem esse prius sciverit, vel postquam rescivit, eam cognovit, *c. proposuit, de conjug. servor.*

Matrimonium contrahere non potest furiosus, *c. dilectus, de spons.*

Matrimonium cum inhabili valet, si contrahentes voluerint, *c. consultationi, de frigid. & malefic.*

Matrimonium inter filium spirituales baptizantis, & carnalem filiam baptizati non valet, *c. ex literis, de cognat. spirit.*

Matrimonium contractum cum ea, quæ alteri per verba de præfenti desponsata est, non valet, *c. accepisti, de spons. duor.*

Matrimonium contractum cum sorore ejus, quam quis ante septennium attendavit, non valet, *c. juvenis, de spons.*

MATRIMONIUM QUOMODO DIRIMATUR.

In matrimonio dirimendo aspectus corporis præfertur juramento, *c. proposuisti, de probat.*

Matrimonio juncti non separantur per solam & privatam confessionem viri & uxoris, *c. lator presentium, de sentent. & re judicat.*

Matrimonium illud dirimitur, in quo vir per septennium uxori cohabitans eam cognoscere non potest, *c. littera vestra, de frigid. & malefic.*

MATRONA in habitu meretricali inventa injuriarum agere non potest, *cap. in audientia, de sentent. excommuni.*

MEDICI ante omnia infirmum ad confessionem inducere debent, nec quicquam illi suadere, quod ad periculum animarum tendat, *cap. cum infirmitas, 13. de penitentiis.*

Si execrabili modo medeatur, vel sanari cupiat, *26. quest. 2. cap. illud quod, cap. qui sine, quest. 7. c. admonent. c. non observetis, vers. siue qui per quosdam.*

Medicus nihil omittens de contingentiis non est puniendus, etsi æger moriatur, *cap. ad aurea, de erat. & qualic. præfic.*

Medicus consulat etiam salutem animæ ægotantis, neque ratione medicinæ detrimentum inferat animæ, *cap.*

cum infirmitas, de penitent. & remiss.

Medicina adulationis vel incisionis est Clericis prohibenda, *c. sententiam sanguinis, ne Cler. vel Mon. de MENDICANTIBUS, cap. unico, de religiosis domibus, in 6. cap. unico, de excess. Prælat. in 6. Clement. 1. de regularib. Clement. cupientes, 3. de penit. extravag. communica, de officio custodis. extravag. com. vires, 2. de treuga & pace, extravag. com. 1. de regul.*

METROPOLITANUS, *dist. 21. c. Clevos. §. Metropolitanani. & §. Patriarcha patrum, in fin.*

Metropolitanus dignitatis sibi traditæ antiquitus jus intertemeratum obtineat, *25. quest. 2. c. igitur. & c. servatis. Ne in una provincia duo Metropolitaniani constituantur, dist. 101. cap. 1.*

Metropolitanus provinciam suam visitare potest, *cum ex officio, de præscript.*

Metropolitanus cum suis Episcopis consecrat Episcopum, *c. 1. de sacr. unct.*

METUS cadens in virum constantem excusat, *c. ad audientiam, de iis quæ vi metusue.*

Metus ingressum religionis vitiat, nisi postmodum etiam consentiat, *c. 1. eod. tit.*

Renunciatio metu Laicorum facta non valet, *c. 2. eod. tit.*

Metus, & coactio consensum excludunt, *cap. cum locum, de spons.*

Metus vitæ & bonorum conservationem tantum spectans, non absolvit juramentum a juramenti præstatione, *cap. si vero. §. verum. de jurejurand.*

de MINORIBUS: hi possunt ubique vel sine licentia Prælati prædicare, *c. in iis, 30. de privilegiis. Clement. dudum, 2. de sepulchris. extravag. com. unica, de judiciis. extravag. com. super cathedram, 2. de sepulchris. extravag. com. 1. de privilegiis. cap. quia ex eo. 3. de pactis, in 6. c. ex iis. 3. de verb. signif. extravag. in 6. Clem. 1. eod. tit. extravag. Joan. XXII. 1. de verb. signif. extravag. Joan. XXII. quia nonnunquam, 2. eod. tit. extravag. Joan. XXII. ad conditorem, 3. & ult. eod. tit.*

MINORENNIS quomodo intelligatur quis esse *cap. in presentia, de probat.*

Minoris jure fungitur Ecclesia in restitutionibus, *cap. 1. & c. auditis, de restitut. in integr.*

MIRACULA sunt per testes examinanda, & qualiter, *c. venerabili, de testibus.*

Miracula faciens non colatur tanquam sanctus, nisi Romanæ Ecclesiæ auctoritate, *c. 1. de reliq. & venerat. sanct.*

Per miracula probet se quis a Deo missum, *cap. cum est injuncto, de hæretic.*

MISERICORDIA, *23. qu. 4. cap. est injusta, cap. non amisso. cap. duo ista. item dist. 86. qui clementiam.*

de MISSÆ origine. De consecr. *dist. 1. cap. Jacobus, & de causa missæ & usû, habetur cap. cum creatura, 11. de celebrat. missar.*

Missæ an sit de substantia ordinum & Ecclesiarum consecrationum, *c. quoad sicut, de elect.*

Missarum celebrationem impedit deformitas, vel debilitas personæ celebrare volentis, *c. Presbyterum, de Cleric. ægrot.*

Missas duas quando Sacerdos celebrare possit, & tunc post sanguinem vinum non sumat, *cap. consuluit. & ex parte vestra, de celebrat. miss.*

Missam nemo propter conscientiam celebrare fingat, quia dupliciter peccat, *cap. dolenter, eod. tit.*

MODERATIO *cap. transmissio, 23. de verbor. signif.*

MONACHUS 16. quest. 1. cap. 1. in princ. cap. placuit, §. fin.

Monachus non fiat quis, nisi in legitima ætate, *cap. 1. de regul.*

Monachus potest in Episcopum eligi, *c. cum olim, de dol. & contum.*

Monachus qualiter possit proprium possidere, *c. 1. de statu Monach.*

Monachus potest etiam in causa monasterii testimonium perhibere, *c. tertio loco, de probat.*

Monachi irregulariter viventes ejiciantur, nisi se corrigant, *c. relatum, ne Cler. vel Monach.*

Monachi non regant Ecclesias ad eos pleno jure non spectantes, *c. 1. de Capell. mon.*

Monachus cum licentia Abbatis & Episcopi sui prædicare potest, *c. cum sit, de Jud. & Sarracen.*

Monachus non facit habitus, sed professio, *c. porrethum, de regular.*

de MONASTERIO foeminarum longius a virorum monasterio ædificando, *18. quest. 2. c. monasteria.*

Puellarum monasteria Monachorum præsidio & ministerio regantur, *18. quest. 2. c. in decima. c. pluralis, 40. de regul. juris, in 6.*

Ne vir monasterium Monialium ingrediatur, *c. monasteria, 8. de vita & honestate Clericor. c. unico, in princ. vers. nullique aliquatenus, de statu regular. in 6.*

De colloquio Monialium cum Monachis interdicens, *18. quest. 2. c. in decima. vers. sed neque Abbatem. & d. quest. 2. c. diffinimus. §. verum.*

Ne cum viris concumbant, *27. quest. 1. cap. nec aliqua, cum c. seq.*

Ne simul cum Canonicis, & Monachis conveniant in Clero, *18. quest. 2. c. perniciosam. §. simili modo.*

Ne Moniales monasterium egrediantur, *cap. unico, in princ. de statu regular. in 6.*

Nisi Abbatissa præstandi juramenti fidelitatis causa monasterium egrediat, *d. c. unico. §. verum.*

Ne sanctimonialia propria receptacula habeant, *18. q. 2. perniciosam, in princ.*

De vestitu Monialium, *dist. 23. c. sanctimonialis.*

De consecrandis & velandis sanctimonialibus, *20. q. 2. cap. devotio, cum sequentibus, usque ad cap. ult.*

De visitandis Monialibus, & earum officio, *Clement. ult. de statu Monachorum.*

Denique regula eadem in Monialibus, quæ in Monachis, jura sunt observanda, *c. ult. §. fin. de statu Monachorum.*

Monasteriis pluribus unus Abbas præesse non debet, nec unus Monachus in duobus monasteriis locum habere, *c. ult. de Xenodoch.*

MONIALEM percutiens incidit in canonem, *c. de Monialibus, de sent. excomm.*

Monialis de incestu suspecta se purgare tenetur, *c. Moniales, de purg.*

Monialium monasteria frequentantes Clerici, admoniti deponantur, Laici excommunicentur, *c. monasteria, de vit. & honest. Cler.*

Monialis divinum officium turbans, sine excommunicatione ejici potest, *c. veniens, de sent. excommunicationis. idem de Clericis, vel Religiosis intelligendum.*

Monialis in quacunque causa criminali vel civili non est ad iuramentum compellenda, *cap. 1. de jur. calumn.*

MONETA qualiter fit & innovatur, *c. quanto de Jurejur. in MORA non est, qui potest exceptione legitima se tueri, c. non est, 60. de reg. jur. in 6.*

si Moriatur quis in bello contra hæreticos ac infideles, justificatur, *23. q. 5. c. omnium. q. 8. c. omni timore.*

MORTUO potest absolutio excommunicationis impendi, *c. a nobis, de sent. excommuni.*

MULCTA alicui indicta jure civili pertinet ad fiscum, *l. 5. Codic. de modo multarum. Secus tamen observatur jure Pontificio.*

MULIER, 32. quest. 2. c. penult.

De orationibus, & meritis mulierum Ecclesiasticarum, cavetur *distinct. 81. cap. ult.*

Mulier ab undecimo anno dicitur nuptiis apta, *esp. continetur, de spons. impub.*

Neque mulier, neque monialis prædicare, benedicere, vel confessionem audire potest, *c. nova, de penitent. & remiss.*

Mulier arbiter esse potest in civili causa Clericorum, *cap. dilecti, de arbit.*

Mulier procuratrix esse potest, *cap. cum dilectæ, de confirmat. util.*

Mulier præbendas conferre potest, *c. dilecto filio, de testib.*

MUTILATUS manu ordinari non potest, *c. exposuisti, de corp. vit.*

MYSTERIUM, 1. quest. 1. cap. multi. §. mysterium.

N.

NATALIUM causa ad forum Ecclesiasticum pertinet, *c. tuam, de ordin. cognit.*

Nativitas legitima prius probanda venit, quam de successione agatur, *ibid.*

Nati ex libero ventre in servitute non redigantur, *c. 1. de nat. ex lib. ventr.*

NATUS c. nam & ego, 3. de verb. signif.

si ex **NAUFRAGIO** quid abstulerit, excommunicatur, *c. excommunicationi, 3. §. illi etiam, de raproibus.*

NECESSITAS licitum facit, quod non est licitum in lege, *c. quod non est, 4. de reg. jur.*

Necessitas legem non habet, *cap. consilium, de observat. servor.*

Necessitas juramentum excusat, *c. si vero, de jurejur.*

NEGATIVA probari non potest, nec debet, nisi purgando se de calumnia, *c. bonæ, de elect. & c. cum dilectus filius, de calumn.*

de NEGLIGENTIA, *dist. 83. c. ult. §. sicut ausum.*

Negligentia Episcopi puniatur, *c. 1. de suppl. neglig. Prælat.*

Propter negligentiam in præsentando admittam, jus præsentationis amittitur illa vice, *c. 3. eod. tit.*

Propter negligentiam collationis beneficiorum intra tempus semestre, spectat ad Papam collatio, *c. licet, eod. tit.*

Per negligentiam jus eligendi amittitur, *c. ult. eod. tit.*

Per negligentiam inferiorum, beneficiorum collatio ad superiorem devolvitur, *cap. quia diversitatem, de concess. præbend.*

Per negligentiam perdit Prælati jurisdictionem, *cap. per tuas, de sent. excommuni.*

NEGOTIUM, *c. forus, 10. §. negotium. & §. in omni. item dist. 88. c. quoniam. §. fin.*

Si quis negotia Ecclesiæ gerendo, vel Ecclesiæ rebus damnum intulerit, sibi lucrum captando: vel contra in suis rebus damnum senferit, dum utilitati Ecclesiæ studet, hoc damnum hincinde præstabitur, *12. quest. 4. c. 1. §. fin. cum c. sequente. usque ad §. si vero de reb.*

Si quis negotia Ecclesiæ gerendo res ejus consumpserit, hoc præstandum est, *12. q. 5. c. obitum. Quo nomine etiam adversus hæresim datur actio, d. c. obitum.*

NEGOTIATOR, *dist. 88. c. ejiciens. §. ostendam ergo, de verb. signif.*

NOBILITAS vitæ & non sanguinis attendenda est in beneficiorum collatione, *c. venerabilis frater, de præbend. & dignitat.*

NOMINATIO sola nullum jus acquirit nominato, *cap. quod sicut, de elect. & cap. cum olim, de verbor. signif.*